

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
T.a.v. de staatssecretaris, mevrouw drs. J. Klijnsma
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

KENMERK: B/17/11429/EV

DATUM: 13 september 2017

ONDERWERP: Internetconsultatie amvb waardeoverdracht klein pensioen

Geachte mevrouw Klijnsma,

Graag maken wij gebruik van de geboden gelegenheid te reageren op de concept amvb waardeoverdracht klein pensioen.

Gezamenlijke reactie van Pensioenfederatie en Verbond van Verzekeraars

Deze reactie is een gezamenlijke reactie van de Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars (hierna: pensioenkoepels).

Reden voor deze gezamenlijke reactie is dat een goede uitwerking van het proces van de waardeoverdracht van kleine pensioenen een sectorbreed belang is. In mei van dit jaar is er een gezamenlijke koepelwerkgroep Waardeoverdracht klein pensioen opgericht. In deze koepelwerkgroep zitten vertegenwoordigers van pensioenfondsen, pensioenuitvoeringsorganisaties en verzekeraars. De bijeenkomsten van de werkgroep worden bijgewoond door een afgevaardigde van uw ministerie.

De koepelwerkgroep houdt zich bezig met twee zaken:

1. het inrichten van het structurele proces van waardeoverdracht van nieuwe kleine pensioenen; en
2. het uitwerken van een projectmatige aanpak voor een efficiënte en beheerste wijze van de overdracht van reeds bestaande kleine pensioenen.

De concept amvb leidt tot een drietal zorgpunten, die wij hieronder toelichten. In de bijlage bij deze brief zijn daarnaast nog technische vragen en opmerkingen opgenomen.

Waardeoverdracht nieuw klein pensioen

Alles staat of valt met de eenvoud van het proces

Beide pensioenkoepels onderschrijven het belang van het behoud van de pensioenbestemming van kleine pensioenen en onderkennen dat het voorstel van een recht voor pensioenuitvoerders tot automatische waardeoverdracht hieraan een belangrijke bijdrage kan leveren. Voorkomen dient te worden dat mensen na hun werkzame leven (onverwachts) worden geconfronteerd met een forse inkomensdaling. Vele kleine pensioenen kunnen gezamenlijk tot een adequaat pensioen leiden.

Wil van dit recht door pensioenuitvoerders ook gebruikgemaakt gaan worden, dan is het echter van belang dat het proces zo eenvoudig mogelijk wordt ingericht en onnodige kosten worden voorkomen. Het verwerken van automatische waardeoverdrachten leidt namelijk tot extra werkzaamheden voor de sector. Was bij afkoop slechts één pensioenuitvoerder betrokken, een automatische waardeoverdracht levert werk voor twee pensioenuitvoerders op.

De pensioenkoepels is er dan ook alles aan gelegen dat dit proces zo eenvoudig mogelijk wordt ingericht. Onderdeel van deze eenvoud is dat er zo min mogelijk gegevens hoeven te worden uitgewisseld tussen pensioenuitvoerders.

In de concept amvb is in artikel 17 e lid 4 bepaald dat de overdragende pensioenuitvoerder de gegevens als bedoeld in artikel 18 lid 1 van het Besluit uitvoering Pensioenwet aan de ontvangende pensioenuitvoerder moet verstrekken. De in artikel 18 lid 1 bedoelde gegevens zijn bij de huidige reguliere waardeoverdrachten van belang om een offerte te kunnen uitbrengen aan de deelnemer. Bij een reguliere waardeoverdracht bepaalt de deelnemer immers zelf of hij wel of geen waardeoverdracht wil laten uitvoeren. Bij de waardeoverdracht van de kleine pensioenen is een offerte echter niet aan de orde. De waarde wordt immers automatisch overgedragen en de deelnemer heeft geen bezwaarrecht. Daarom kan deze gegevensuitwisseling ook achterwege blijven.

Wij verzoeken u daarom de toepasselijkheid van artikel 18 lid 1 in artikel 17 e te schrappen.

In het concept wetsvoorstel (zoals dat ter consultatie was voorgelegd) is in artikel 70a lid 3 Pensioenwet bepaald dat de ontvangende pensioenuitvoerder waarborgt dat de actuariële waarde van de door de deelnemer te verwerven pensioenaanspraken ten minste gelijk is aan de op dezelfde grondslagen berekende waarde van de over te dragen pensioenaanspraken. Doordat alle pensioenuitvoerders (op grond van artikel 17 e lid 6 van de concept amvb) verplicht zijn om met hetzelfde standaardtarief de aanspraken van een deelnemer om te rekenen in een overdrachtswaarde en ook weer terug naar aanspraken, is gewaarborgd dat aan deze bepaling wordt voldaan. Daarvoor is een uitwisseling van de gegevens als bedoeld in artikel 18 lid 1 van het Besluit evenmin nodig.

Binnen de koepelwerkgroep wisselen wij graag van gedachten met uw ministerie welke minimale gegevensuitwisseling wel noodzakelijk is.

Waardeoverdracht bestaand klein pensioen

Goede zaak, maar wel beheerst en gefaseerd

De pensioenkoepels zijn overwegend positief over het feit dat gehoor is gegeven aan de eerder door hen gedane oproep om automatische waardeoverdracht ook mogelijk te maken voor reeds bestaande kleine pensioenaanspraken, die voor de inwerkingtreding van de wet (zijn) ontstaan.

Voor beide pensioenkoepels geldt als uitgangspunt dat een opschoningsactie over het verleden wel beheerst en gefaseerd moet plaatsvinden. Daarbij zijn twee aspecten van groot belang:

- de overdracht van de bestaande kleine aanspraken mag het proces van de reguliere overdrachten van nieuwe kleine aanspraken niet verstoren; én
- de opschoning van het verleden mag niet tot overbelasting van het Pensioenregister, noch van ontvangende pensioenuitvoerders leiden. Ook is het van belang te bewaken dat werkgevers met verzekerde regelingen niet ineens met grote bijbetalingslasten worden geconfronteerd.

De pensioenkoepels pleiten daarom voor een projectmatige aanpak van het opschonen van het verleden, waarbij zij verantwoordelijk worden voor de bewaking van beide aspecten. Het is daarom van belang dat de sectorbrede afspraken, die de pensioenkoepels in dit kader wensen te maken, bindend zijn voor alle pensioenuitvoerders.

Het voorstel zoals nu opgenomen in artikel 17 f van de amvb waarborgt deze uitgangspunten naar onze mening onvoldoende.

Zo is in artikel 17 f lid 1 sub a bepaald dat de pensioenuitvoerders binnen zes maanden na inwerkingtreding hun bestanden moeten laten checken door het Pensioenregister. Dit is naar onze mening te snel na inwerkingtreding en bovendien in een te korte periode. Bij een gedwongen massale uitvraag binnen een periode van zes maanden is het risico van overbelasting van het Pensioenregister en daarmee van een verstoring van (de inrichting van) het reguliere proces van overdrachten van nieuwe kleine pensioenen te groot. Wij stellen daarom voor om niet eerder dan 1 jaar na inwerkingtreding van het recht op automatische waardeoverdracht van start te gaan met de check van de bestaande kleine pensioenen bij het Pensioenregister.

Dat het van belang is afspraken te maken met het Pensioenregister over een gefaseerde uitvoering van de waardeoverdrachten van bestaande kleine pensioenen, zoals bepaald in artikel 17 f lid 1 sub b, onderschrijven wij. Het belang van deze afspraken geldt echter ook al voor de actie die bij sub a staat vermeld. Bovendien is het niet wenselijk dat iedere pensioenuitvoerder afzonderlijk afspraken moet maken met het Pensioenregister. Wij stellen voor de pensioenkoepels hierin een coördinerende rol te geven en de door hen gemaakte afspraken vervolgens bindend te laten zijn voor alle pensioenuitvoerders. Datzelfde geldt voor sectorbrede afspraken die ervoor moeten zorgen dat ontvangende pensioenuitvoerders niet overbelast raken.

Overgangsrecht Wet waardeoverdracht klein pensioen

Houd rekening met uitvoeringslasten door een juiste inwerkingtredingsdatum

Ten aanzien van het overgangsrecht hebben wij twee opmerkingen.

Allereerst merken wij op dat de Wet waardeoverdracht klein pensioen weliswaar per 1 januari 2018 van kracht kan worden, maar dat de bepalingen betreffende automatische waardeoverdracht niet eerder dan per 1 januari 2019 in werking kunnen treden. Reden daarvoor is gelegen in het feit dat het Pensioenregister heeft laten weten niet eerder dan per 1 april 2018 in staat te zijn te voorzien in de benodigde gegevensuitwisseling. Bovendien gaan de wijzigingen, die in het Pensioenregister nodig zijn om de gegevensuitwisseling te kunnen laten plaatsvinden, gepaard met een zogenaamde koppelvlakwijziging bij pensioenuitvoerders. Het is gebruikelijk dat pensioenuitvoerders een jaar de tijd krijgen om hun systemen daarop aan te passen. Los daarvan moeten pensioenuitvoerders hun administratie en communicatie (stop- en startbrieven) inrichten op deze nieuwe vorm van waardeoverdracht. Hiervoor moeten zij een nieuw proces inrichten, waarvoor ICT-capaciteit is benodigd. Een periode van een jaar is daarvoor echt noodzakelijk. Dit betekent dat een inwerkingtredingsdatum van 1 januari 2019 wat ons betreft de vroegst haalbare datum is. Wij verzoeken u duidelijkheid te verschaffen aan de sector dat inwerkingtreding van de bepalingen betreffende automatische waardeoverdracht niet eerder dan 1 januari 2019 zal plaatsvinden. Daarmee wordt onnodige onrust voorkomen.

Vervolgens merken wij op dat in artikel 56 lid 1 is opgenomen dat pensioenuitvoerders die gebruik willen maken van hun recht op waardeoverdracht, voor de aanspraken van gewezen deelnemers van wie de deelneming is geëindigd tussen <2 jaar voor inwerkingtreding wet> en <inwerkingtreding wet> de gewezen deelnemers hierover informeren. In lid 3 van hetzelfde artikel worden alle pensioenuitvoerders verplicht dezelfde groep deelnemers te informeren dat er geen afkoop van hun pensioen meer zal plaatsvinden.

De pensioenkoepels verzoeken u de grens tussen bestaande en kleine pensioenen niet op twee jaar voor inwerkingtreding van de wet te leggen, maar gelijk te laten lopen met de inwerkingtreding van de bepalingen over waardeoverdracht van kleine pensioenen. Daarmee wordt voorkomen dat pensioenuitvoerders onnodig met extra uitvoeringslasten en kosten worden geconfronteerd.

Zoals hiervoor toegelicht pleiten wij ervoor het recht op automatische waardeoverdracht van toepassing te laten worden op deelnemers van wie de deelneming op of na 1 januari 2019 wordt beëindigd. Dat geeft de pensioenuitvoerders de gelegenheid ervoor te zorgen dat hun communicatie tijdig is aangepast aan het nieuwe wetsvoorstel. Ook wordt voorkomen dat al verstrekte informatie over afkoop, moet worden herroepen. Dat kan namelijk tot verwarring en klachten bij deelnemers leiden en brengt onnodige extra uitvoeringslasten en kosten voor pensioenuitvoerders met zich mee. Deelnemers krijgen dan vanaf 1 januari 2019 direct de juiste informatie. Zoals hiervoor ook al gemeld, is het niet realistisch te verwachten dat de pensioenuitvoerders hun stopbrieven per 1 januari 2018 al hebben aangepast aan de nieuwe wet.

Wij verzoeken u derhalve dringend de knip tussen bestaande en nieuwe kleine pensioenen te maken op 1 januari 2019.

Tot slot

Indien er vragen zijn naar aanleiding van onze reactie, zijn wij graag bereid tot nader overleg.

Met vriendelijke groet,

Gerard Riemen
Pensioenfederatie

Harold Herbert
Verbond van Verzekeraars

Bijlage: Technische vragen en opmerkingen

Bijlage: Technische vragen en opmerkingen

Communicatieverplichtingen

Artikel 1, onderdeel A (artikel 2)

In dit artikel wordt voorgesteld de informatie die binnen drie maanden na start van de verwerving door de pensioenuitvoerder actief moet worden verstrekt (de zogenaamde laag 1 van Pensioen 1-2-3), uit te breiden met informatie over het vervallen van hele kleine pensioenen en over het beleid van de pensioenuitvoerder met betrekking tot automatische waardeoverdracht. Wij verzoeken u dit voorstel te schrappen, omdat wij het logischer vinden dat deze informatie een plek krijgt in de informatie die ter beschikking wordt gesteld aan deelnemers (de zogenaamde laag 2 van Pensioen 1-2-3).

Reden voor dit verzoek is dat deze informatie niet past in het model van laag 1 van Pensioen 1-2-3. De deelnemer hoeft op beide onderwerpen namelijk geen actie te ondernemen en kan ook geen keuzes maken. Voorkomen moet worden dat laag 1 van Pensioen 1-2-3 te uitgebreid wordt, waardoor deze niet gelezen wordt door deelnemers. Het is wenselijk deze laag zo beknopt mogelijk te houden en daarin vooral te focussen op informatie die relevant is bij de start van de deelneming. Informatie over automatische waardeoverdracht en verval van hele kleine pensioenen is pas van belang bij de beëindiging van de deelneming.

Als het wetsvoorstel van kracht wordt, zal dit overigens wel leiden tot aanpassingen in de bestaande teksten over waardeoverdracht in alle lagen van Pensioen 1-2-3. Automatische waardeoverdracht en het vervallen van hele kleine pensioenen zullen echter meer specifiek aan de orde komen in laag 2 en laag 3 van Pensioen 1-2-3.

Artikel 1, onderdeel B (artikel 6)

In dit artikel is geregeld dat de deelnemer in de zogenoemde stopbrief informatie ontvangt over het vervallen van een heel klein pensioen en de waardeoverdracht van een kleine pensioenaanspraak.

In de artikelsgewijze toelichting is opgenomen dat een deelnemer de informatie over de automatische waardeoverdracht niet krijgt als hij een aanspraak heeft boven de grens voor automatische waardeoverdracht. Dit laatste vinden we te stellig: als het pensioen nu net boven de genoemde grens valt, dan kan het pensioen op een later moment (door indexering van de grens) wel onder deze grens vallen. Ook het omgekeerde kan het geval zijn: een pensioen dat bij einde deelneming onder de genoemde grens valt, kan door het verlenen van toeslagen na verloop van tijd boven de grens uitkomen. De pensioenkoepels vinden het goed dat de wetgever voorschrijft dát er gecommuniceerd moet worden in de stopbrief. Op welke manier aan deze verplichting invulling wordt gegeven, moet echter aan de pensioenuitvoerders zelf worden overgelaten.

Waardeoverdracht nieuw klein pensioen

Artikel I, onderdeel D (artikel 17e)

In lid 1 is opgenomen dat de pensioenuitvoerder binnen een jaar nadat de deelneming van een deelnemer is geëindigd een opgave vraagt bij het Pensioenregister. Wij begrijpen dat er behoefte bestaat aan een richtlijn en dat daarom voor deze termijn is gekozen als hoofdregel. Maar deze regel kan niet in alle situaties worden toegepast. Een aantal voorbeelden.

Er kunnen omstandigheden zijn waardoor de beëindiging van een deelneming pas later bij een pensioenuitvoerder bekend wordt, bijvoorbeeld als een werkgever verzuimt de uitdienstmelding tijdig door te geven. Ook zijn er pensioenfondsen die hun informatie uit de Loonaangifteketen halen en die een beëindiging van de deelneming afleiden uit het feit dat er al gedurende een x-periode geen loon meer is uitbetaald. In die gevallen kan het gebeuren dat de beëindiging van de deelneming niet binnen een jaar is verwerkt in de administratie van het pensioenfonds en de opgave bij het Pensioenregister niet binnen een jaar kan worden opgevraagd.

Ook kan een pensioen pas op een later moment (door indexering van het grensbedrag) alsnog onder de grens van automatische waardeoverdracht komen te vallen.

Het is niet wenselijk dat in deze situaties het recht op waardeoverdracht niet meer van toepassing is en er geen opgave meer mag worden gevraagd bij het Pensioenregister. Dat is namelijk noch in het belang van de deelnemer, noch in het belang van de pensioenuitvoerder.

Wij stellen daarom voor om de termijn van een jaar te laten vervallen en pensioenuitvoerders zelf te laten bepalen welke termijn werkbaar is voor de eerste uitvraag bij pensioenregister. In de amvb zou volstaan kunnen worden met de bepaling dat pensioenuitvoerders in hun stopbrief aan de gewezen deelnemer moet melden wanneer de uitvraag bij het Pensioenregister voor het eerst zal worden gedaan. Zo kan iedere pensioenuitvoerder zijn eigen beleid vaststellen dat past bij de eigen uitvoeringspraktijk.

In lid 2 is bepaald dat de overdragende uitvoerder het verzoek jaarlijks herhaalt, zolang de waardeoverdracht niet heeft plaatsgevonden. Wij verzoeken u deze bepaling te wijzigen in 'tenminste jaarlijks'. Het is wenselijk dat pensioenuitvoerders de frequentie van herhaalverzoeken zelf kunnen inpassen in hun administratie.

Los van de amvb vragen wij ons af of in het wetsvoorstel ook is voorzien in de mogelijkheid van automatische waardeoverdracht van klein pensioen dat in beginsel onder de bepalingen van artikel 76 van de Pensioenwet valt. Met name als een werkgever van pensioenuitvoerder wisselt, zonder te verzoeken om een collectieve waardeoverdracht van de reeds opgebouwde aanspraken, kan het voorkomen dat er kleine pensioenaanspraken achterblijven in de administratie van een pensioenuitvoerder. In dat geval zou een automatische overdracht naar de nieuwe pensioenuitvoerder ook in het belang van de deelnemer kunnen zijn.

Waardeoverdracht bestaand klein pensioen

Artikel 1, onderdeel D (artikel 17f)

In lid 1a is opgenomen dat de uitvoerder binnen zes maanden na ingangsdatum wetsvoorstel een opgave vraagt bij het Pensioenregister voor de bestaande kleine pensioenen. In de algemene toelichting is opgenomen dat het hierbij moet gaan om het volledige bestand kleine pensioenen.

Zoals al gesteld in onze algemene reactie kunnen de pensioenkoepels zich niet vinden in de gestelde termijn van binnen 6 maanden na inwerkingtreding van de wet. Een massale uitvraag in de eerste zes maanden kan zorgen voor een flinke overbelasting van het Pensioenregister, terwijl het belangrijkste is dat het Pensioenregister vanaf het begin goed werkt voor de nieuwe kleine pensioenen en gedurende een bepaalde periode kan laten zien dat er sprake is van een stabiel en werkend proces van gegevensuitwisseling. Het verzoek is daarom om lid 1a te laten vervallen, dan wel aan te passen.

Ook is onduidelijk wat er wordt bedoeld met 'volledig bestand kleine pensioenen'. Vanuit de pensioenverzekeraars is er de wens om per regeling te kunnen bepalen of bestaande kleine pensioenen wel of niet zullen worden overgedragen. Reden daarvoor is gelegen in het feit dat de gevolgen van een dergelijke keuze per werkgever kunnen verschillen.

Wij verzoeken u in lid 1b te verduidelijken dat de pensioenkoepels bevoegd zijn om, in overleg met Stichting Pensioenregister, afspraken te maken die voor alle pensioenuitvoerders bindend zijn.

In lid 2 is onder meer bepaald dat de termijnen als bedoeld in artikel 17 e, lid 3, 4 en 5 van toepassing zijn. Wij vinden het niet verstandig om dit wettelijk vast te leggen, voordat is gebleken dat deze termijnen ook echt haalbaar zijn. Nogmaals: bij het opschonen van het verleden vinden wij het vooral van belang dat de uitvoering daarvan niet tot overbelasting van enige partij leidt. Als daar afwijkende termijnen voor nodig blijken te zijn, dan is het wenselijk dat er ruimte is om daar afspraken over te maken.

Op pagina 6 van de algemene toelichting is opgenomen dat aangenomen is dat de bulk aan bestaande kleine pensioenen in de vier jaar na inwerkingtreding wordt overgedragen. Wij vinden het niet opportuun om op dit moment al een termijn te noemen. Als na een grondige inventarisatie van de deelnemende pensioenuitvoerders en de aantallen bestaande kleine pensioenen blijkt dat er bijvoorbeeld zes jaar nodig is om de opschoningsactie beheerst te laten verlopen, dan moet dat ook mogelijk zijn.

Overgangsrecht

Artikel I, onderdeel E (artikel 56)

Zoals in onze algemene reactie toegelicht, verzoeken wij u de grens tussen bestaande en kleine pensioenen niet op twee jaar voor inwerkingtreding van de wet te leggen, maar gelijk te laten lopen met de inwerkingtreding van de bepalingen over waardeoverdracht van kleine pensioenen. Zoals in onze algemene reactie bepleit, zou dat op zijn vroegst 1 januari 2019 moeten zijn. In dat geval kan artikel 56 komen te vervallen.

Overigens is de inhoud van artikel 56 lid 3 naar ons idee onjuist, omdat afkoop op de pensioendatum ook tot de mogelijkheden blijft behoren en mogelijk zelfs ook tussentijdse afkoop als de evaluatie van de wet uitwijst dat herinvoering daarvan wenselijk is.

Die uitvoerders die gebruikmaken van het recht om ook de reeds bestaande kleine pensioenen over te dragen, zullen deze deelnemers daar natuurlijk wel over informeren, zoals ook voorgeschreven in artikel 17 f lid 1 sub c van de concept amvb.

Pleidooi voor minimumgrens vaststellen van bijzonder partnerpensioen

Zoals gezegd, staat of valt het succes van het wetsvoorstel waardeoverdracht klein pensioen met de eenvoud van het proces.

Graag maken wij van de gelegenheid gebruik te pleiten voor het instellen van een minimumgrens voor het vaststellen van een bijzonder partnerpensioen ten gunste van de ex-partner. Met dit voorstel wordt een lijn getrokken met het recht op verevening van ouderdomspensioen, welk recht evenmin geldt als het ouderdomspensioen minder bedraagt dan de afkoopgrens.

Als deze grens ook van toepassing wordt verklaard op het partnerpensioen dat hoort bij een klein ouderdomspensioen, zou dit de automatische overdracht van kleine pensioenen verder vereenvoudigen.

Er hoeft in dat geval namelijk niet eerst een controle plaats te vinden of er sprake is van een nog te verwerken scheiding en als dat het geval is ook geen (heel klein) bijzonder partnerpensioen te worden afgesplitst, dat vervolgens achter moet blijven in de administratie van de overdragende pensioenuitvoerder.